

A Kúria a dr. Besze Katalin ügyvéd által képviselt felperesnek - a dr. Nemes Árpád ügyvéd által képviselt ... **Község Önkormányzata** alperes ellen szabadság pénzbeni megváltása iránt a Szekszárdi Munkaügyi Bíróságon 1.M.461/2011. szám alatt megindított és másodfokon a Szekszárdi Törvényszék 10.Mf.20.021/2012/3. számú ítéletével jogerősen befejezett perében az említett másodfokú határozat ellen a felperes által előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Kúria a Szekszárdi Törvényszék 10.Mf.20.021/2012/3. számú ítéletét abban a részében, melyben a Szekszárdi Munkaügyi Bíróság 1.M.461/2011/17. számú ítéletét a fellebbezett részében, 158.114,- Ft alperesi marasztalás tekintetében helybenhagyta, valamint a másodfokú illeték viseléséről rendelkezett, nem érinti. Azon rendelkezését, mellyel a munkaügyi bíróság ítéletét részben megváltoztatva az alperes marasztalásának összegét leszállította és mellőzte az alperes perköltségben való marasztalását - az első- és másodfokú perköltség viselésére vonatkozó rendelkezésére is kiterjedően - hatályon kívül helyezi és a munkaügyi bíróság ítéletét az alperest 1.791.818,- Ft-ban és annak a munkaügyi bíróság által megállapított késedelmi kamatában marasztaló részében - az elsőfokú perköltségre vonatkozó rendelkezésre is kiterjedően - helybenhagyja. A munkaügyi bíróságnak a felperes keresetét részben elutasító rendelkezését nem érinti.

Kötelezi az alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg a felperesnek 60.000,- Ft (Hatvanezer forint) és 16.200,- Ft (Tizenhatezer-kettőszáz forint) együttes másodfokú és felülvizsgálati eljárási költséget.

A felülvizsgálati eljárás illetékét az állam viseli.

I n d o k o l á s

A felperes foglalkoztatási jogviszonyban 2006. október 1-től 2010. október 3-ig, majd ezen időponttól 2011. szeptember 11-ig - az új polgármester időközi választásokon történt megválasztásáig - ... Község Önkormányzatánál polgármesteri tisztséget töltött be.

A felperes keresetében az első 4 éves ciklusra 133 munkanap, míg a második polgármesteri ciklusra 10 munkanap szabadság pénzbeni

megváltására kérte az alperest kötelezni 2.269.993,- Ft összegben.

A Szekszárdi Munkaügyi Bíróság 1.M.461/2011/17. számú ítéletével kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 1.949.932,- Ft-ot szabadságmegváltás címén, valamint ezen összegből 1.791.818,- Ft után 2010. november 1-től, 158.114,- Ft után 2011. október 1-től a kifizetésig járó törvényes késedelmi kamatát, valamint 127.000,- Ft perköltséget. A munkaügyi bíróság ezt meghaladóan a felperes keresetét elutasította.

A megállapított tényállás szerint a felperes évi 46 munkanap szabadságra volt jogosult. Az alperes 2010. októberben az első polgármesteri foglalkoztatási jogviszony megszűnésekor 24 munkanap, 2010. évre járó szabadságot pénzben megváltotta. Ugyancsak pénzben megváltotta 2011. szeptemberben a 2011. évre ki nem adott szabadságot. Ezért a felperes igénye 2007-2009. évekre járó 133 munkanap, valamint a 2010. október 3-tól 2010. december 31-ig időarányosan járó, ki nem adott 10 munkanap szabadság pénzbeni megváltására irányult.

Az alperes a kereset elutasítását kérte. Hivatkozása szerint a felperes 2007-2010. években az önkormányzattól függetlenül az általa szervezett úgynevezett túlélőtáborokban a táborok szervezőjeként és felelős vezetőjeként 49 napon - 27 munkanapon - vett részt és volt távol a Polgármesteri Hivatalból, amely távollétet csak a szabadsága terhére tehette meg.

E körben a munkaügyi bíróság a lefolytatott bizonyítási eljárás eredményeként arra a következtetésre jutott, hogy a felperes az úgynevezett túlélőtáborok ideje alatt is polgármesteri tisztségét ellátta, őt a hivatalban sem az alpolgármester, sem más személy nem helyettesítette, így nem állapítható meg, hogy ezen időtartam alatt kizárólag magáncélú szabadidejét töltötte volna. Az a körülmény, hogy ezen időtartamok alatt jellemzően nem a Polgármesteri Hivatalban tartózkodott, nem támasztja alá, hogy a felperes szabadságon volt, mert önmagában a munkahelytől való távolmaradás még nem bizonyítja a szabadság kivételét. Amennyiben a felperes felett munkáltatói jogkört gyakorló képviselő-testület ezen távolléteket a polgármesteri tisztségtől teljesen független tevékenységnek értékelte volna, rendelkeznie kellett volna ezen időszakokra a felperes szabadságának kiadásáról.

Az alperes a perben arra is hivatkozott, hogy az első polgármesteri ciklus végén a felek elszámoltak egymással, a felperes ekkor csupán a 2010. évi ki nem adott szabadsága pénzbeni megváltását igényelte. E körben a munkaügyi bíróság ítélete indokolásában kifejtette, hogy az a körülmény, hogy a felperes újraválasztásakor, 2010. októberben csupán a 2010. évi ki nem adott szabadsága megváltására került sor, nem jelentheti azt, hogy az ezt megelőző évekre nem halmozódott fel

a ki nem adott szabadság, illetve a felperes a korábbi évekre vonatkozó szabadsága megváltásáról lemondott volna.

A munkaügyi bíróság csak részben értett egyet a felperes összegszerű igénye számításával, ezért a szabadságmegváltás címén járó összeg esedékességét két ciklusra meghatározva 1.791.818,- Ft-ban, valamint 158.114,- Ft-ban marasztalta az alperest. Az ezt meghaladó felperesi keresetet elutasította.

Az elsőfokú ítélet ellen kizárólag az alperes élt fellebbezéssel, melyben annak megváltoztatását és a felperes keresetének elutasítását kérte.

A Szekszárdi Törvényszék 10.Mf.20.021/2012/3. számú ítéletével a munkaügyi bíróság ítéletét a fellebbezett részében részben megváltoztatta és az alperes marasztalását 158.114,- Ft-ra és ennek az összegnek az elsőfokú bíróság által megállapított késedelmi kamatára leszállította, mellőzte az alperes perköltségben való marasztalását, míg egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyta. A felperest kötelezte az alperes részére 150.000,- Ft együttes első- és másodfokú perköltség megfizetésére.

A másodfokú bíróság a munkaügyi bíróság érdemi döntésének azzal a részével egyetértett, hogy a 2010. évi szabadságból a második polgármesteri ciklusra eső - felülvizsgálati kérelemmel nem érintett - 10 munkanap szabadságot az alperesnek pénzben meg kell váltani. (158.114,- Ft és annak 2011. október 1-től járó késedelmi kamata)

A 2007-2009. évekre járó szabadsággal összefüggő felperesi igény tekintetében a másodfokú bíróság annak tulajdonított jelentőséget, hogy a polgármester a képviselő-testület tagjaként, vezetőjeként a képviselő-testület felé előterjesztéseket tesz, mint testületi tag saját munkáltatójának is része. A tanúként meghallgatott képviselő-testületi tagok egybehangzóan nyilatkoztak arról, hogy a felperes polgármesteri teendőit maradéktalanul ellátta, helyettesítésére valóban nem volt szükség, ugyanakkor nyilatkoztak arra is, hogy a polgármester a képviselő-testület tagjaihoz, mint munkáltatójához, szabadságolásával kapcsolatban nem fordult, nem jelentette be szabadság kivételét, munkáját önállóan szervezte. A felperes a perben személyes meghallgatásakor akként nyilatkozott, hogy szabadság igénybevétele esetén a Polgármesteri Hivatal pénzügyi előadójához fordult, tehát egy polgármesteri hivatali munkatársnak jelezte szabadság miatti távollétét, valamint az alpolgármesternek és a jegyzőnek, akik viszont a képviselő-testületnek nem tagjai. A másodfokú bíróság levont jogkövetkeztetése szerint ezért a képviselő-testületnek nem lehetett tudomása arról, hogy a felperes vett-e igénybe szabadságot, ha igen, milyen terjedelemben. Ez volt az oka annak, hogy a képviselő-testület úgy ítélte meg, hogy a

polgármester teendőit megfelelően szervezi, ellátja, ezért szabadságmegváltás felmerülésével nem számoltak. Ehhez kapcsolódóan értékelte a törvényszék az elsőfokú bíróság által feltárt peradatokból a felperes túlélőtáborok vezetésekor történt távolmaradását, amikor is nem polgármesteri pozíciójában tevékenykedett, a túlélőtábort szervező alapítvány kuratórium elnöke volt. Így a túlélőtáborok ideje alatt, ha el is látta polgármesteri teendőit, más minőségben volt távol, a táborban részvétele idejét a Polgármesteri Hivataltól távollétnek kell tekinteni.

A másodfokú bíróság érdemi döntése meghozatalakor azt is értékelte, hogy az első polgármesteri ciklust lezáró 2010. évi elszámoláskor a felperes az előző évekre szabadság megváltása elmaradását nem sérelmezte, így a képviselő-testület alappal lehetett abban a feltevésben, hogy a felperesnek a 2010. év előtti időszakra szabadságmegváltás iránti igénye a továbbiakban nem áll fenn.

A jogerős ítélet ellen a felperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, melyben annak „megváltoztatását és szabadságmegváltás jogcímén - a jogerős ítéletbeni marasztaláson túlmenően - további 1.791.818,- Ft és annak kamata megfizetésére kérte kötelezni az alperest.

A felperes hangsúlyozta, hogy a perben nem volt vitatott, miszerint az alperes 143 munkanap szabadságot nem adott ki a részére, az alperes csupán a megváltás jogalapját vitatta.

Hivatkozása szerint olyan elszámolás, megállapodás a felek között egyik polgármesteri ciklus végén sem jött létre, amelyben lemondott a ki nem adott szabadságának jogviszonya megszűnésekor pénzben történő megváltásáról. Az alperes a perben ilyen megállapodást nem igazolt, ellenben a perben tanúkkal és okirattal igazolt, hogy az alperes által ki nem adott szabadságáról, illetve annak pénzben történő megváltásáról sosem mondott le, annak megváltását az alperestől igényelte. Ezért a felperes szerint a másodfokú bíróság helytelen mérlegeléssel, jogellenesen tulajdonított jelentőséget annak, hogy a felek egymással elszámoltak a polgármesteri ciklusok végén, mert ez nem történt meg.

A felperes sérelmezte a jogerős ítélet megállapítását, mely szerint az alpolgármester a képviselő-testületnek nem tagja, mert ez a megállapítás egyfelől törvénysértő és a másodfokú bíróság által értékelt személyes előadása során ilyet ő nem is mondott.

Nem valós a másodfokú bíróságnak az a következtetése sem, hogy a képviselő-testületnek nem lehetett arról tudomása, hogy nem vette igénybe a szabadságát. A képviselő-testületi tagok tanúvallomásából ugyanis megállapítható, hogy a képviselő-testület tudott arról,

hogy szabadságra jogosult, de akként nyilatkoztak, hogy fel sem merült bennük, hogy azt kiadják, mert nem tudták őt helyettesíteni.

A felperes érvelése szerint a másodfokú bíróság iratellenesen állapította meg azt is, hogy a túlélőtáborok idején a polgármester nem látta el maradéktalanul a polgármesteri hivatali feladatait, távolléte alatt nem polgármesteri pozíciójában tevékenykedett, hanem alapítványi kuratóriumi elnökként, táborvezetőként. A perbeli tanúvallomások szerint ugyanis mint tisztségviselő vett részt a túlélőtáborokban, az első két tábor (2007-2008.) az önkormányzat szervezte, majd 2009-ben egy alapítvány az önkormányzattal együtt. Ezen időszak alatt őt nem helyettesítették, polgármesteri feladatait ellátta, ezen táborokban tehát nem magáncélú szabadidejét töltötte, hanem ezen időtartam alatt is ellátta a hivatali feladatát, fogadta az alperesi önkormányzat táborba érkező hivatalos vendégeit.

A felperes szerint a másodfokú bíróság akkor hivatkozhatna alappal a közreműködésének, illetve együttműködésének hiányára, illetve felróható olyan magatartására, amellyel saját maga számára előnyöket kívánt volna szerezni, amennyiben a képviselő-testület megkísérelte volna részére a szabadságát kiadni, de ő azt nem vette volna igénybe, vagy a képviselők előterjesztése alapján elzárkózott volna a szabadságolására vonatkozó kérdések megvitatásától, de ilyen nem történt. Ezért jogi álláspontja szerint a perben nem neki kellett bizonyítania a szabadság igénybevételét akadályozó körülményeket, hanem az alperesnek kellett volna bizonyítania, hogy részére a szabadságát kiadta, amely körülményen nem változtat az a tény sem, hogy a polgármester az önkormányzat vezetőjének minősül, így a munkaidő-beosztását, valamint a pihenő, így a szabadság igénybevételét is maga határozza meg.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte.

Hivatkozása szerint a 2010. évi elszámoláskor a felperes a megelőző évekre szabadság-megváltása elmaradását nem sérelmezte, így a képviselő-testület alappal lehetett abban a feltevésben, hogy a felperesnek 2010. év előtti időszakra szabadság-megváltás iránti igénye a továbbiakban nem áll fenn.

Az alperes álláspontja szerint a felperes saját felróható magatartásával teremtett olyan helyzetet, hogy évekkel később egy már befejezett polgármesteri ciklust követően, sőt az újabb polgármesteri megbízatás megszűnését követően több évi szabadságának pénzbeni megváltását követelhesse. Kétséget kizáróan megállapítható, hogy a képviselő-testület az évek során egyáltalán nem foglalkozott a polgármester szabadságolásának kérdésével, a képviselő-testületnek sejtelve sem volt arról, hogy a felperesnek

felhalmozódnak a ki nem vett szabadságnapjai és ugyancsak nem volt sejtelve arról, hogy a polgármesteri jogviszony megszűnését követően pénzben kellene kifizetnie a polgármester ki nem vett szabadságát.

A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

A felülvizsgálati kérelem a következők szerint alapos.

A polgármesteri tisztség ellátásának egyes kérdéseiről és az önkormányzati képviselők tiszteletdíjáról szóló 1994. évi LXIV. törvény (Pttv.) 5. §-a szerint a foglalkoztatási jogviszonyban álló polgármester évi 25 munkanap alapszabadságra és 14 munkanap pótszabadságra jogosult. A Pttv. 13. § (1) bekezdése szerint a polgármesteri jogviszonyban néhány kivételtől eltekintve megfelelően alkalmazni kell a köztisztviselők jogállásáról szóló 1992. évi XXIII. törvény (Ktv.) felsorolt rendelkezéseit, köztük a Ktv. 71. §-ának (2) bekezdését is, amely a Munka Törvénykönyve meghatározott rendelkezéseinek alkalmazását írja elő a kivételek tételes megjelölésével. Ebből következően a rendes szabadságra, illetve annak kiadására a felperes tekintetében alkalmazandó a Munka Törvénykönyvéről szóló 1992. évi XXII. törvény (Mt.) 130-136. §-aiban foglaltak [az Mt. 132. § (1) bekezdése kivételével].

A helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény (Ötv.) 33. §-a szerint a polgármester tekintetében a munkáltatói jogokat a képviselő-testület gyakorolja. A Pttv. 13. § (1) bekezdése alkotmányellenességének vizsgálatáról szóló 994/B/2007. AB határozat indokolása értelmében nem a polgármester, hanem a munkáltatói jogkör gyakorlója jogosult a polgármester munkaidő-beosztását, valamint szabadságának igénybevételét megállapítani. Ezért a szabadság kiadásával kapcsolatos kötelezettségek is a képviselő-testületet terheltek.

A perben meghallgatott alpolgármester és képviselő-testületi tagok tanúvallomása alapján megállapítható, hogy a felperes foglalkoztatásával, szabadságának kiadásával, ütemezésével kapcsolatban a képviselő-testület tagjai a felperestől nem kértek tájékoztatást, a felperes megváltás iráni igényéről 2010. októberében bizonyítottan tudtak, de részükről csupán a fedezet hiányára történt utalás, ezzel kapcsolatban a polgármester részéről téves tájékoztatás fel sem merült. Mindezek alapján a szabadság kiadásáról, illetve akadályoztatás esetén annak következő évre történő átviteléről a képviselő-testületnek kellett határoznia, míg az ezzel kapcsolatos nyilvántartások kezelése a jegyző feladata volt. Az a körülmény, hogy a polgármesteri jogviszony megszűnéséig a felperes szabadságát nem adták ki teljes egészében, a felperesnek nem volt felróható. Ezért a jogerős ítéletben hivatkozott eseti

döntés a perbeli esetben nem irányadó. Ugyanis a perben nem merült fel arra adat, hogy a felperes szándékos magatartásával akadályozta volna a képviselő-testületet abban, hogy vele szemben a szabadság kiadásával kapcsolatos munkáltatói jogokat jogszerűen gyakorolhassa.

A perbeli tanúvallomások Pp. 206. § (1) bekezdésébe ütköző, kirívóan okszerűtlen értékelésével jutott a másodfokú bíróság arra, hogy a túlélőtáborokban töltött felperesi idő - jóllehet a táborok ideje alatt a polgármesteri tevékenység ellátását nem vonta kétségbe - a felperes keresetének elutasítását megalapozó tényező. A munkaügyi bíróság álláspontja helyes, miszerint az a körülmény, hogy a túlélőtáborok ideje alatt a felperes jelentős részben nem a hivatalban tartózkodott, nem ott végezte a munkáját, még nem bizonyítja azt, hogy kizárólag magáncélú szabadidejét töltötte. Helytálló a felülvizsgálati kérelem érvelése, miszerint amennyiben a munkáltatói jogkört gyakorló képviselő-testület úgy ítélte volna meg, hogy a túlélőtáborok idején a felperes a szabadidejét töltötte, akkor ezekre az időtartamokra ki kellett volna adnia a szabadságát.

A perbeli igény elbírálásakor nem maradhat értékelés nélkül a jogviszony sajátos jellege és tartalma, a polgármesteri tisztség közéleti fontossága. Ezért a közéleti tevékenységet jóllehet időkorlát nélkül, de sokszor időben is behatárolt kötelezettségekkel ellátó polgármestert nem lehet azonosítani a gazdasági szféra vezető állású munkavállalóival. Következésképpen a jogviszony megszűnésekor (megszüntetésekor) a ki nem vett szabadságot pénzben meg kell váltani. [Pttv. 13. § (1) bekezdés, Ktv. 71. § (2) bekezdés, Mt. 136. § (1) bekezdés]

Az a körülmény, hogy 2010. októberében az alperes csupán a 2010. évre járó ki nem adott szabadságot váltotta meg, a korábbi évekre járó, szabadsággal összefüggő felperesi igény tekintetében jogkövetkeztetés levonására nem alkalmas, mert e körben az alperes sem a felek megállapodását, sem a felperes joglemondását nem bizonyította, erre még csak nem is hivatkozott, csupán arra, hogy „alappal lehetett abban a feltevésben”, hogy a felperes korábbi igénye a továbbiakban nem áll fenn, amely hivatkozást a másodfokú bíróság egyéb rendelkezésre álló bizonyíték hiányában jogszabálysértően értékelte, mert a ki nem vett szabadság kiadására vonatkozó munkavállalói igény a munkaviszony fennállása alatt a perben irányadó Mt. 11. § (2) bekezdés a) pontja értelmében nem évült el, illetve a felperes az igényét - akkor is, ha korábban kifejezetten nem is kérte - a jogviszonya megszűnésétől kezdődő elévülési időn belül jogszerűen érvényesíthette.

Mindezekre tekintettel a Kúria a jogerős ítéletet abban a részében, melyben a munkaügyi bíróság ítéletét a fellebbezett részében,

158.114,- Ft alperesi marasztalás tekintetében helybenhagyta - felülvizsgálati kérelem hiányában - nem érintette. Azon rendelkezését, mellyel a munkaügyi bíróság ítéletét részben megváltoztatva az alperes marasztalásának összegét leszállította és mellőzte az alperes perköltségben való marasztalását - az első- és másodfokú perköltség viselésére vonatkozó rendelkezésére is kiterjedően - a Pp. 275. § (4) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte és a munkaügyi bíróság ítéletét az alperest 1.791.818,- Ft-ban és annak a munkaügyi bíróság által megállapított késedelmi kamatában marasztaló részében - az elsőfokú perköltségre vonatkozó rendelkezésre is kiterjedően - helybenhagyta. A munkaügyi bíróságnak a felperes keresetét részben elutasító rendelkezését - minthogy e körben fellebbezés nem történt - nem érinti.

A pervesztes alperest kötelezte a Pp. 78. § (1) bekezdésének alkalmazásával a felperes együttes másodfokú és felülvizsgálati eljárási költsége megfizetésére, míg a felülvizsgálati eljárás illetékét a 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 14. §-a értelmében az állam viseli.

Budapest, 2013. július 10.

dr. Tálné dr. Molnár Erika s.k. a tanács elnöke, dr. Stark Marianna s.k. előadó bíró, Sipőczné dr. Tánczos Rita s.k. bíró

A kiadmány hitelével:

kúriai tisztviselő